

Apus ut... in septimana...
vineri-a si domineca; in septimanele cu
serbatori inse numai de doue ori.

Pretiuul pentru monarchia :
pe unu anu . . . 10 fl. — cr. v. a;
„ diumetate de anu 5 „ — „ „ „
„ unu patrariu . . . 2 „ 50 „ „ „
Pentru Romania si strainetate :
pe anu . . . 30 franci;
„ diumetate de anu . . . 15 „

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la si prin anu
correspondenti oi nostri, la tota parte, si
de o dreptulu la Redactiune, Stationgasse
Nr. 1. unde sunt a se adresat tota edita
privescu foi'a. Cele nefrancate nu se pri-
meacu, cele anonime nu se publica.

Pentru anuuncio si alte comunicatiuni de
caracteru privat, se raspunde edita 6 cr. de
linita; repetiriile se facu cu pretiu scadutu.
Tassa erariale de 30 cr. v. a. pentru
odata, se anticipa.

Invitare de prenumeratiune la „Albina,“
pre patrariulu alu II-lea, ce se
incepu cu 1. aprilie, unde ni espirara peste
300 de abonemente.

Pretiuurile si conditiunile se vedu in
frantariulu foi.

Redactiunea.

Budapesta, in 6 maiu n. 1876.

Nu Maiestatea Sa, Domnitoriulu nos-
tru *Franciscu Iosifu*, ci marele seu Minis-
tru, c. *Andrassy*, va merge la Berlinu in
cate-va zile, chiamatu acolo espresu pentru
consultatiuni in caus'a pacificarii Orien-
telui.

Forte interesanti sunt, cele ce se scriu
prin foi, chiar si prin cele semi-oficiali,
despre acesta intelnire si resp. aceste con-
sultatiuni din Berlinu.

Acolo voru fi ambii Imperati, *Alex-
sandru alu Russiei* si *Vilielm alu Germa-
niei*, apoi principele *Bismark* cu aparatulu
seu diplomatecu, si totu asemenea se dice
si despre principele *Gorciacofu*, ca are se
vina insocitu de unu numerosu cortegiu de
barbati de statu.

Monarchulu nostru asi'a se vede,
ca a decisu se lase pre marele seu ministru
magiaru, autorulu politice ci astadi este
se se iee la censura, se ferba singuru in
seulu seu. Bine si face. Noue ni plange
anim'a, de cate ori vedemu pre adoratu
nostru *Domnitoriulu* espusu si espunendu-se
pentru retaciriile, pasiunile si capriciele
Consiliariloru sei moderni, cari ni impin-
sera Monarch'ia alaturi'a cu Turcia.

Vorb'a e, precum ne face se pricepem
chiar inspirat'a principulu *Bismark*, „*N.
D. Allg. Ztg.*“ ca in loculu bancrotatei in-
tieleptiuni a dlui *Andrassy*, se se puna for-
malminte o alta combinatiune pentru paci-
ficarea Crestiniloru resculati in Bosnia si
Hertiegovina; adeca, dupa-ce incercari-
le d-lui *Andrassy*, d'a supune pre crestini
prin frase amagitorie sub petiorulu barba-
rulu de Turcu, nu succesera: se se dee la o
parte acesta politica netrebica si se se
puna la cale, prin iniciativ'a muscala, o alta
politica, cu garantie de ajunsu pentru drep-
turile crestiniloru, si astfelu se se salve
vedi'a si onorea poteriloru mari, ce pasira
la medilocu spre a regula si moliora, er nu
spre a maltrat'a si pacali umanitatea sufer-
rinda.

A ajunsu adeca seriosmente treb'a
acolo, la acelu puntu, pre care noi din ca-
pulu loculu l'amu avisatu chiar si lamuritu
atunci, candu la rondulu nostru apretiu-
ramu *Not'a* seu adeca program'a de pacifi-
care a d-lui *Andrassy*, si candu esplicaramu
ca ce are se urme, deca insurgentii, din
caus'a de ne'ncredere catra Turcu, n'ar
primi reformele oferite de Sultanulu.

Este, ca s'o spunemu curatu, treb'a
intru atat'a, ca Russulu vr'e se faca propu-
neri pentru garantie formali si faptece, pre-
cum le-au formulatu capii rescolatiloru la
intelnirea loru cu b. *Rodici* in Sutorina,
garantie despre aceea, ca cu reformele nici
de cum nu voru fi pacaliti. Si aci acuma se
nasce temerea, ca Russulu va pretinde, ca
pre d'o parte Austro-Ungaria, pre de alt'a

elu insusi cu ostiri destule se ocupe terito-
riale turburate si se introduca sub egid'a
loru o administratiune nationale si rationa-
bile in acele tiere. Firesce, ca prin acestu
pasu, carui dlu c. *Andrassy* abia s'ar pot'e
spune, s'ar ajunge tocmai ceea-ce potericii
de astadi din Austro-Ungaria cu ori-ce
pretiu s'au trudit a impeded'a! — Era o
resbunare a sortii, in contra omeniloru si
planuriloru nenaturali. —

Resultatulu bataliloru de patru zile,
adeca de joi-a, vinerea, sambata si domi-
nec'a septimanei trecute la passulu si im-
prejurulu passulu *Duga* din Hertiegovina,
inca nu este pe deplin constatatu. Ceea-ce
se adeveresce pan' acuma e, ca *Muctar-
pasia* a operatu cu o armata de 23,000
omeni, precandu insurgentii in diu'a prima
abia aveau 3500, in a dou'a s'au fost immul-
titu pan' la 6000, in a trei-a pan' la 8 seu
9000, si abia in a patr'a, domineca, nume-
rulu loru a ajunsu la 14,000, candu apoi a
si freatu bine pre turci.

In diu'a prima intr' adeveru a succesu
unui despartimentu de 2—4 batalione a
petrunde cu 300 incarcature de alimente
pon' la *Niesici* si asi'a a aprovisiona acesta
cetate pre vr'o 14 zile. Perderile in ambele
parti au fost forte mari, a turciloru in totu
casulu la 3000, er a insurgentiloru la 1400
de omeni. Victori'a turciloru a fost, ca au
strabatutu la inceputu a aprovisiona cetate-
a; er victori'a insurgentiloru e, ca sam-
bata si domineca li-a succesu a respinge
pre turci, facendu-li mare stricatiune. Se
dice, ca turcii in aceste lupte s'ar fi servitu
de glontie nepermise dupa dreptulu ginti-
loru, adeca esplodatorie in corpulu celoru
atinsi de ele. De aci se splica despropor-
tiunea intre mortii si ranitii rescolatiloru.
De cate infamii nu surt capaci tiranii po-
poreloru facia de acestea! —

O depesia de ieri, 5 maiu, din Zagra-
bia suna:

„Astadi, ca in diu'a Santulu *George*,
in Bosnia a reinceputu lupt'a peste tota linia
cu amaratiune. Unu transportu de proviantu,
destinatu pentru *Dubitia*, a fost prinsu de
insurgenti. Escort'a turcasca perdu 30 de
morti.“ —

Senatulu Romaniei alalta-ieri s'a con-
stituitu definitivmente, alegendu de presie-
dinte pre *Metropolitulu*-primade, er de
vice-presiedinti pre domnii *Vernescu* si
Manolache-Costache, ambii din opositiune, de
unde este invederatu, ca opositiunea este
in majoritate. —

Dist'a magiara, dupa o pauza de
aprobe siesse septemane, in care timpu
decursera pactariile vienesse, ieri, vineri, si-
deschise siedintiele. In cas'a deputatiloru
guberniulu present'a o multime de proiecte
de legi, intre cari doue pentru desfiintia-
rea mai multoru municipalitati urbane, si
pentru noue arondari de comitate, cari din
urma mai vertosu schimba impartiriile de
pana acum ale Transilvaniei.

Presiedintele a anuinciatu depunerea
de mandatu din partea d-lui *Iuliu Petricu*,
fostulu deputatu in Cercul *Zorlentului*

din comit. Carasiu, in urm'a denumirii sale
de jude regiu in *Bogsia*, ceea-ce luandu-se
spre scire, s'a dispusu alegere noua. —

Despre impacatiunea lui Tisza cu Vienesii,

intrega diaristic'a din capitalea Un-
gariei, chiar fora nici o esceptiune, este de
opiniunea ca suntemu reu pacaliti, numai
catu dupa positiunea loru politica, unii se
ar'eta desperati si absolutu condamna pe
dlu *Tisza*, altii se mangaia cu dur'a necesi-
tate a momentulu si cu venitorulu, dora
mai favorabile.

Essenti'a tuturoru judecatiloru merge
cam intr' acolo, ca dlu *Tisza* n'a
cascigatu chiar nemic'a reale pe sem'a tie-
rii; caci adeca: la tarifa vamale,
pentru pucine favoruri ce i s'a acordatu
de nemti, a trebuitu se faca din parte si
concesiuni inca mai importanti; la res-
titutiunea vameloru pentru arti-
cicii de consumu reimportati,
in locu de o suma calculata pon' la 4
millione florini, dlu *Tisza* a fost nevoitu
a primi ofertulu austriaciloru, dupa care
abia ni se va restitui pon' la 850 mii flo-
rini; la pretensiunile cele atatu
de intemeiate din dările de
consumu, pretensiuni pre cari multi
economi de statu, pona si *Kossuth*,
le calcula peste 20 de milione la anu, dlu
Tisza a trebuitu se renuncia de totu: la
banc'a nationale s'a inoitu cu
o carpela, ce numai pre coppii politici
pote se-ii satisfac'a; pe langa acestea, pre-
cum atingu foile vienesse, s'a mai inga-
giatu din capulu loculu, celu pucina in
principu, in privinti'a cotei la spe-
sele comuni, si cum se dice, printr'
unu actu secretu, si la detoria de
80 milione catra banc'a
nationale din Viena.

Tote peste totu luate, si conside-
randu nespun'a seracia de astadi a tierii
si cu calamitatiile finantiari permanenti,
tota lumea recunoste, trebue se reconosca,
ca pactulu d-lui *Tisza* cu nemtii
austriaci, este multu mai onerosu, si ne-
aperatu are se devina multu mai fatalu
pentru tierra si pentru poporale dinoci
de Laita, de catu a fost pona acuma pac-
tulu pripitu, ce lu-inchiaiasera neesportii
Deakisti la 1867, si pre care *Tisza* astii
optu ani de zile lu-combatura si condan-
nara atatu de cumplitu si absolutu!

Si acum se redica intrebaraa: Cum
s'a potutu intempla acesta? Cum
dlu *Tisza* a potutu merge inca
mai de parte de catu Deakistii,
pre o cale, pre care elu atatu

de multu si de consecinte a con-
damnat'o?!

Si respunsulu se dà parte cu avisare
la grelele imprejuràri, între cari se afla
Monarch'ia si specialmente domnii ma-
giari, parte cu avisare la ambițiunile per-
sonali ale d-lui Tisza.

Grelele imprejuràri în cari se afla
Monarch'ia, t'ota lumea le conósce; ele
sunt productulu retaciriloru si chiar ale
pecatelor comise de nsu de 9, séu mai
dreptu vorbindu, de 16 ani încóci. Grelele
imprejuràri în cari se afla domnii magiari
séu chiar magiarimea, sunt rezultatulu pe-
catelor si nebuniloru domniloru magiari
totu de 9 ani, prin cari si-'nstrainara
t'ota lumea de omenia si-si fecera inamice
t'ote pop'orale juru imprejuru. Apoi dieu,
între astfeliu de imprejuràri o resistintia
poterica pon' la extreme erá absolutu ne-
posibile! Ori-cátu se vor fi rescocoratu si
în fine svercoliti domnii ministri magiari
facia de neamtiulu în posesiune, efeptu nu
poteau s' aibe, conoscutu fiindu si acestui-a
casi lunei întrega, cà domnii magiari n'au
base, n'au radimu morale în poporatiunile
tierii, cà t'ota vartutea loru este numai
vorb'a g'ola, gur'a mare, cà majoritatea
loru în Dieta este fabricata prin fórtia
si cu maiestria!!

Acést'a noi am predis'o de multu
domniloru; de multi ani mereu ii-am avi-
satu la acésta nevoia a loru, candu n'o s'e
li remana decátu a capitulá cu totu cu
tiér'a, pentru netrebniciéle trecutulu. Apoi
la fatalitátele în cari se afla intréga Mo-
narch'ia, domnii nostri magiari inca au
contribuitu fórté multu, precandu acelca
acuma se escomptédia mai vertosu in-
contra loru si a patriei, pre care ei o
tractédia ca a loru eschisiva. Astfeliu ei
în decursulu aniloru, cu cuventu cà
si-creiadia drepturi nationali eschisive, me-
reu si-au fabricatu lantiuri, cari astadi li
se inelue imprejurulu manelor si peti'o-
reloru si tuturoru n'oa imprejurulu gu-
tului!

Incátu pentru esplicatiunea lucrului,
ce se dà dupa ambițiunile personali ale
d-lui Tisza, apoi aceste argumente inca
paru fórté naturali. Domnii cameradi
nemti din Viena mai de multu sciu prea
bine, cà eu cine au d'a face,
anume cà au d'a face cu unu omu, carele
trece de celu mai invetiatu, mai întieptu,
mai energicu si curagiosu, mai populare
si mai setosu de marire; ei pricepu cà
sacrificie ca ceste aduse de dlu Tisza,
numai unu omu de val'orea si resp. inti-
puirea d-lui Tisza póte aduce si numai ast-
feliu de omu póte avé curagiulu d'a re-
spunde pentru ele naintea natiunii sale.
Ei bine, calcululu loru a fost în acésta
parte fórté practicu, si noi acuma ince-
pemu a precepe, cum s'a intemplat de
domnii nemti din Viena, — cari 7—8 ani
strigara în gur'a mare, cà o data cu ca-
pulu nu voru suferi s'e devina càrm'a tie-
rii unguresci în manele patimasie ale lui
Tisza, — de la începutulu anului 1875
incóci mereu si-schimbara tonulu si lo-
gic'a si tocmai pre Tisza lu-aflara de

cea mai buna figura d'a stá în fruntea
tierii!!

Asiá Dieu. Bach celu de pre bari-
cade la 1848, celu ce în aplausele frenetice
alu glotelorú strigá: „Diosu cu
bagagi'a!" — la 1851 a introdusu ab-
solutismulu si de aci în colia predicá cele
mai draconice mesure în contra pressei
si a agitatoriloru, pona ce în fine pe-
legrinà descultia în Roma în procesiunea
iesuitiloru! Tocmai pe urm'a lui si dlu
Tisza acuma. De unde de nou invetiámu
ceea-ce ni spune traditiunea, cà aerulu
de curte pentru ómenii ambi-
tiosi are unu farmecu, càrui nu
este de a contrastá. Numai càtu
d'alta parte istori'a ne invetia, cà chiar
cu acestu aeru farmecatoriu, multe-multe
curti s'au imburdatu, decá ele si-au
esserciatu farmeculu spre inpilarea po-
p'oraloru!

Ast'a firesce o atingemu în generali-
tate, ér nici de càtu cu atientire la dlu
Ministru-presiedinte Tisza si la prea nalt'a
n'ostra Curte. Credemu in sa a fi splicatu
destulu de lamuritu natur'a noului pactu
dualisticu din Viena. —

În fine, noi facia de domnii magiari
de la potere am fost si suntemu multu mai
sinceri si leiali, de càtu ca s'e pregetámu
a li marturisí si reconósce aici solenelu,
cumca dupa t'ote informatiunile n'ostre
directe din Viena, densii la pactárele cu
nemti au aperatu cu t'ota resolutiunea si
energ'ia interesele tierii si nu odata s'a
essaltatu pentru acelea pon' la prorump-
rea îndoreri si vaierári amare; in sa ei
pururiá facia de Austria s'au aflu în cea
mai fatale positiune de strim'tóre si ne-
voia, firesce o positiune pre care ei insisi
de 9 ani încóci, prin nebuniéle si barba-
riele loru facia de pop'ora, si specialmente
dnii Andrásy si Colom. Tisza, în
timpulu mai nou si-le-au creiatu. Situa-
tiunea momentulu este dintre cele mai
grele într'o tíera si noi facia de ea trebue
s'e fimu în celu mai mare gradu leiali. —

Totu la acestu obiectu, ca o ironia amara
unele foi magiare si magiaróne, între cari si
„P. L." ni aducu scirea, cà în tíera mai peste
totu, findu nemultiamire cu rezultatulu pactá-
riloru d-lui Tisza la Viena, se prepara totu
feliulu de demonstratiuni în contra acelora.
Asiá multi deputati din taber'a guvernemen-
tale voru a-si depune mandatele, multi din
aceesi tabera si-ar fi datu parol'a d'a votá
între t'ote imprejurárele în contra pactulu; ér
în Comitatu Aradului cercurile electorali
prepara adunári de poporu, cu scopu d'a dá
votu de ne'ncredere aceloru deputati, cari ar
sprigini pre guvernulu cu impacatiunea din
Viena! Óre cum si-vor fi intipuidu scriitorii
acestor'a cercurile electorali din Comitatu
Aradului, si peste totu cele romane? Cà dóra
deputatii alesi în acelea sunt ai poporulu?
Sunt liberu alesi?! Si dóra poporulu scie cà ce
lucra si votédia ei?! Si cà dóra poporulu ro-
manu va fi avutu candu-va incredere în vre
unulu dintre ei, (nota bene, afara de dlu Gur-
banu, deputatulu nationale alu Buteniloru,
carele de buna séma nu va votá pentru schi-
d'ol'a de impacatiune a d-lui Tisza)??!

Vedeti, cum la momente critice gravi,
nenaturalele si absurdulu în politic'a domnesca
magiara se dà pre facia! —

Adunárele n'ostre nationali.

De joi dupa santele pasci si-luara ince-
putulu adunárele n'ostre nationali, anume în
Aradu mai antaiu *Consistoriulu plenare*, ce
intrunindu ca la 30 de membri, în siedintie
continuate pona manedi sér'a, luá t'ote deci-
siunile necesari pentru sinodulu eparchiale
de la Dominec'a Tomei. Paralelu séu printre
siedintiele consistoriulu, avu locu totu la
Aradu adunarea generale a Reuniunei invetia-
toriloru romani gr. orientali din partile unga-
rice ale Diecesei aradane. În fine la diu'a To-
mei se deschisera sínódele eparchiali în Aradu,
în Caransebesiu si în Sibiu.

T'ote aceste adunári si cu interesantile
si pré insemnatele cestiuni, ce se desbatura si
decisera în ele, ar meritá o apretiuire publica
cátu mai speciale; in sa unde ni sunt n'oa con-
deiele, cari s'e se ocupe de ele cu de amenun-
tulu, dupa demnitate, si unde s'e gasimu spa-
ciulu, ca s'e le potemu t'ote bine publicá! Si
asiá nu ni remane, de càtu s'e apretiuimu pre
scurtu dintre cele ce veduramu si din càtu ni
se reportara, cele ce ni se paru mai intere-
santi pentru momentu.

S'e atingemu mai antaiu de-
spre adunarea generale a Reu-
niunei invetiatoriloru nostri
din diecesea Aradului.

Acésta adunare s'a tienutu joi dupa pasci
de la óra 4 dupa médiadi pona la 7, si apoi s'a
continuatu vineri, de la 8 demanétia, pona la
1 dupa médiadi sub conducerea primulu pre-
siedinte *V. Babesiu*, în scól'a elementaria de
langa catedrala, participandu mare multime
de invetiatori si unu nru insemnatu de óspeti,
între cari si Ilustritatea sa, présantitulu d.
Eppu *Metianu*, apoi magnificenti'a sa dlu
Consiliariu de scóle Dr. *Vasiciu*, etc. etc.
Unele obiecte, de cari mai vertosu s'a intere-
satu si adunarea si ospetii, merita t'ota aten-
tiunea. Între acestea la primulu locu punemu,
*cestiunea creiárii unui fondu generale de pen-
siuni pentru toti invetiatorii nostri din in-
tréga provinci'a metropolitaná gr. or. de
Sibiu*. Guvernulu tierii adeca, dejá a ince-
putu a-si intinde braciéle si a apucá si atrage
la fondule creatu de sine si pre invetiatorii
nostri, precandu acesti'a dupa t'ote constatá-
rile, sunt petrunci de convictiunea, cà acelu
fondu guverniale magiaru regnicolare, pe
langa dreptulu de disciplina a autoritatiloru
politice asup'ra invetiatoriloru, nici de cum
nu pote s'e li fie spre bine si folosu. Acést'a
sciindu parintele metropolitu *Mirone* din
Sibiu si fiindu cà dejá inca anu sínódele epar-
chiali s'au pronunciatu cà nu voru a se
incorporá invetiatorii nostri fondulu pensio-
nale guverniale, acum de curendu s'a adresatu
parintele càtra diecesele sufragane cu provo-
care, d'a se dechiará, nu cumva ar fi plecate a
destiná óre-cari medilóce pecuniari ca de temeiu,
pentru unu *fondu generale de pensiiune*? Invetia-
torii nostri gr. or. din partile ungaro-bana-
tice avendu unu vechiu fondu pensionale cam
de 21,000 fl, ce se administra cu fondurile co-
muni în Aradu, vorb'a veni: decá óre ei s'ar
invoi, si sub ce conditiuni, ca acestu fondu s'e
se deé ca de temeiu fondulu generale nou de
pensiiune? Invetiatorii dupa matura discussiune
omnilaterale, se pronunciaru în unanimitate,
cà creiarea unui fondu generale de pensiiune la
metropolia pe sém'a loru si a veduveloru si
orfaniloru loru, este o necesitate urginte si
cà fondulu loru vechiu nici nu s'ar poté mai
bine folosi, decátu ca de temeiu; ér conditiu-
nile ar fi senguru numai, ca si din partea Ar-
chidiecesei s'e se depuna totu ca de temeiu o
suma proportionale dupa nrulu sufletelor,
avendu congresulu nationale celu mai de
aprópe a luá mesurele si a votá dispositiunile
necesari pentru regularea pensiiuniloru resp.
administrarea si manipularea fondulu pensio-
nale.

(Aici potemu adauge completandu, c'
acést'a cestiune s'a decisu tocmai în acestu
intielesu de sínódele din Aradu si Caransebesiu)

siu; nu scim in se, deca aceste decisiuni se voru fi notificatu de locu la Sibiu, pentru ca se fie potutu fi luate in consideratiune si prin Sinodulu archidieceसानु si asiá obieptulu se fie fost deplinu pregatitu pentru regularea sa definitiva in congresulu nationale de la tómná. — Dar deca o data incepuramu se vorbim si intre parentese, apoi én se mai dicemu un'a, mácar d'am scí cá multi ni voru luá-o in nume de reu. Cum óre ar fi, deca *ambele biserice nationale romane* s'ar intielege pentru unu *fondu comunu de pensiune* pe sém'a tuturor invetiatorilor romani confesionali din intréga Ungaria, Banatu si Transilvania? Noi credemu, ba suntemu convinsi, cá periculu ce ascunde pentru noi institutiunea fondului regnicolare, de o potri va ne amenintia dorint'a si tendint'a d'a ni conservá pentru totu de a un'a spiritulu nationale in scolele poporali; si asiá si dorint'a si tendint'a d'a ni creiá fondu de pensiune propriu alu nostru naturalmente trebe se fie comuna; apoi cumca „*viribus unitis*“ creiarea si sustinerea de atare fondu ar fi mai usiora si mai segura, cine se póte indoi?! La momentu cele aprópe 3 millióne de Romani de ambele confesiuni ar poté intruní unu fondu de peste 50,000 fl; si o contributiune anuale de peste 10,000 fl si éca tóte avantajiele fondului guverniale intrecute! En socotésca-se pucinu cei chiamati.—)

Au mai consultatu multu adunarea generale a invetiatorilor asupra modului d'a se subtrage dela contribuirile fortiate prin organele stepanirii pentru fondulu pensionale de tíera, si in acésta privintia s'a statoritu ca, pre d'o parte invetiatorii, cu provocare la decisiunile sinodali, de já aduse la conosciint'a Ministeriului de cultu, despre infiintierea de fondu propriu, se denege contributurile la celu regnicolare, de alta parte a se recerca si Consistoriulu, d'a remonstrá in contra incassárilor cu fortia a tacselor de la invetiatorii si comunele nóstre, prin organele stepanirii.

Alu duoilea obiectu de mare insemnetate a fostu *cestiunea despre o nóua, mai buna inspectiune a scoleloru poporali*. A resuflatu adeca din curtea episcopale, cá se intentioné dia, din motive binecuventate, a face éra si in dieceasa Aradului, precum erau o deniora si sunt pona astadi in celelalte diecesi — *protopopiatele de organe administrative si inspectionali asupra scoleloru din cuprinsulu acelorá*.

Se sustiene adeca cu totu cuventulu, cá este lucru normale, ca protopopiatele se fie si se remana organele administrative si essecutive ale Consistorieloru intru tóte afacerile de competint'a acestora si asiá si in cele scolari, mai de parte se scie, cá astadi scolele nóstre poporali prin legile si mesurile moderne se afla in adevératu statu de asiediu, unde este pré naturale, cá aপরera loru mai cu eficacia se póte mediloci prin cei cu crucea 'n frunte; da, asiá este; in sa ce se faci invetiatorime si peste totu partii civili din dieceasa Aradului, deca ea multu mai multu este impresionatu de esperiintiele trecutului, de reminiscintiele mariloru si multeloru abusuri in administratiunea scolare, candu acést'a érá eschisivamente in ma'le preotimei, de cátu ca se fie in stare de a apretiatu fora preocupatiune mai susu atinsele ratiuni istorice si logice!

Astfelu nu ne prinde mirare, cá in Adunarea invetiatorilor nostri din partile Aradului nu se aflá nici un'a unica voce pentru planulu de susu, adeca pentru reintroducerea domniloru protopopi in administratiunea si inspectiunea scoleloru poporali, si totu asiá nu ne prinde mirare, ba tocmai intielegemu, cumca nici Sinodulu eparchiale din Aradu nu primi acelu planu!

Din contra, domni invetiatori din Adunarea generale a Reuniunii loru, in unanimitate se pronunsiara pentru o administratiune si inspectiune a scoleloru prin *trei* inspectori tienutali, unulu pentru partile *bihorene*, altulu

pentru cele *aradane* si alu treilea pe ntru cele *bunatice*, cari se fie barbati de specialitate, se fie bine dotati si se stée in necurmata directa coatingere si cu scolele resp. cu comunele si invetiatorii, si cu consistoriele.

S'au mai consultatu domni invetiatori si asupra necesitáti de o uniformitate in metoda si didactica, prin compunerea si introducerea de cárti scolastece bune si identice si apoi prin institutiunea de *docenti conducetori* séu de modelu, cari alesi prin insisi invetiatorii, dintre cei mai buni si practici din sinulu loru, se aibe chiamarea d'a introduce si sustiené fie-carele in ingustulu seu cercundariu de 5—10 scole, uniformitatea in metoda si resp. didactica.

Astea sunt obiectele, in privint'a carora principialmente si-au desvoltatu domni invetiatori parerile lor si au luat conclusionile necesari. S'au mai amentitu si despre regularea lefeloru invetiatoresci si despre negrigit'a, cu carea se póta unele antistie si unii dd. pretori la plansorile invetiatorilor nostri pentru ne-regularitatea acelorá. Dar in fine la acésta ocaziune s'au auditu si lauda si reconosciintia publica pentru zelulu si acurate't'a altor'a intru provederea invetiatoriloru cu ce li se cuvine. Asiá specialmente s'a numitu antist'a comunale din *Secusigiu* si dlu jude procesuale *Bogma* din Aradulu nou, mai de parte comitetulu parochiale, celu nou din Banatu-Comlosiu, despre cari s'a disu cá in asiá gradu li jace la anima scol'a, de nu lasa se tréca o ocaziune for'a se interesá de ea, de amblarea copiloru la ea si de raspunderea acurata a competintieloru invetiatoresci. A fostu curatu pentru prim'a data, cá s'a auditu, intr'o adunare publica de competintia, astfelu de lauda si reconosciintia pentru atari organe publice; de aceea si luámu noi cu multa placere la acéstu locu notitia despre acéstu incidentu. —

Se trecemu acuma la Sinodulu eparchiale din Caransebesiu.

Avemu fórté pucinu a spune, propriamente avemu a constatá cu bucuria, cá acésta corporatiune nici o data n'a fost in mai buna consonantia cu capulu si in mai completa armonia cu sine ca si de asta data. Unu nru considerabile de deputati teneri noii, ce au intratu in acéstu sinodu, a adausu la acésta consonantia si armonia si au restatoritu unu ecilibriu prea frumosu de poteri. Intipuitu-vi o corporatiune cu unu Eppu venerabile in frunte, constatátoria din 9 protopopi, 1 calugeru, 10 preoti de rondu, 3 oficiari superiori, 3 proprietari dintre, cei mai mari, 6 invetiatori, 2 doctori in medicina, 4--5 literati, 7 advocati, 3--4 dregatori publici, 2 comercianti etc. etc. Si intre toti deputatii, numai unulu se aretá *strainu* in asta adunare; tocmai de aceea inse nici nu cumpeni nemica si nici noi deci nu avemu a mai spune altu ceva despre elu. Cinci dile intregu au tienutu siedintiele, si tóte obieptele s'au discutate si decisu cu zelu, dar fóra vr'unu conflictu séu vr'o iritatiune batátoria la ochi. Numai in cáte-va casuri, unde se atingeau de adreptulu persone si inca persóne noscote si din multe partii partinite, discussiunea devenise mai vivace. Asiá d. e. candu asup'a cererei credintiosiloru din orasiulu Meediei si din tienutulu Almasiului, s'a deliberatu si decisu, ca protopopulu Meediei, séu se se mute cu scaunulu in Meedia, séu deca n'ar fi in stare a coresponde acéstu postulatu, se i se deé administratore in Meedia. Asiá mai de parte candu asup'a plansorii dóra a diecea, din partea credintiosiloru nostri *doloveni* in contra preotulu loru *Bartolomeu*, s'a discutate si decisu, ca spre curmarea o data a acestoru plansorii, se se recomende Consistoriulu o investigatiune prin doi barbati nepartiali, anumiti, si apoi pre temeulu rezultatulu o sententia drépta si satisfacetória pentru poporu. In fine candu pentru multe si gravi acuse *contra* noscutulu fostu depu-

tatu dietale, „*representante alu Clerulu*.“ pop'a *Elek* s'a discutate asup'a unei rigurosé investigatiuni, carea se constate o data adaverulu.

De altminte cea mai importante mesura si respective dispositiune a Sinodului Caransebesianu de estu timpu este si remane, *pentru deschiderea de locu de la tómná, a unei preparandie in Caransebesiu*, specialmente intru interesulu prea indepartatelu de la Aradu partii granitiere, cari tare suferu de lips'a de invetiatorii poporali.

Nu potemu de cátu a felicitá sinodulu si poporatiunea acelei Diecesi pentru rezultatele representatiunei eparchiale de estu timpu!

Si acum ar fi se trecemu la Sinodulu eparchiale din Aradu, in se fiindu cá avemu se descriemu intemplamente straordenari, mai pe largu, se le lasámu pentru nrulu urmatoriu. —

„**Quod dixi, dixi; quod scripsi, scripsi!**“

Sub acéstu titlu foile publica, cumca dilele trecute morindu la Bistritia-baia, in Ungaria de susu, canoniculu *Cservenka*, slovacu de nationalitate, in testamentulu seu a lasatu pe sém'a *Matitiei slovace* o suma de 60.000 fl, de la care maranimosu legatu, in timpulu mai nou, candu *Matitia* érá reu persecutata, indaru s'au truditu multi amici a-lu abate pre testatore, cáci elu respundea tuturoru resolutu: „*Ce am disu, am disu; ce am scriisu, am scriisu!*“ Acuma domni magiari se mangaie cu aceea, cá *Matitia* este *sugrumata*, si asiá slovacii n'o se aibe nici unu folosu de insemnatulu legatu Noi in sa credemu, cá acolo unde se afla fii ai unei natiuni cu astfelu de sacrificie, o causa nationale sacra nu pere. Cá domni magiari au decretatu de stérsa Reuniunea literaria a slovaciloru, nu dovesce alt'a, decátu vitalitatea slovaciloru si fric'a si nebun'a magiariloru. Peru in sa cause ale poporalaru, candu ele se nimicescu prin insisi fii poporalaru. Buna óra, a peritu pentru totu de un'a *Associatiunea lit. romana din Aradu* prin lovitura de mórté ce i-au datu insisi amatii frati ai nostri romani Aradani.

„*Quod dixi, dixi; quod scripsi, scripsi.*“
Mandrulocanu.

Despre renumitul nostru pictore academicu,

dlu *Nicola Popescu*, mai multe foi din Roma, specialmente „*Le Monitore di Roma*“ din 26 aprile, in nrulu 114 si „*L'Observatore Romano*“, oficialulu santulu parinte, in nrulu seu 97 din 27 aprile, ér ni aducu laude pou' la cariu pentru o nóua opera a geniului seu inaltu, pre carea cum dicu, nime nu póte s'o véda, for'a o admirá. Amiculu nostru adeca tocmai nainte de vr'o 14 dile terminá unu tablou, „*ordinato espressamente all' esimio artista per una chiesa di Tivoli*“, cum se sprime organulu papale, si — „*representante l'Apostolo S. Andrea, . . . in una tela alta metri 3-30, e larga poco più di 2, spazia maestosamente la figura del Santo di grandezza più del naturale*“, cum descrie „*Il Monitore*“, — destinatu acelu tablou d'a esorná fruntariulu altariulu principale.

Ambele foi, pe intrecute descriu cu cele mai viue-espresuni admirabile reusita in parteculare si in totale a cadrului si incarca pre artistu de complimente, constatandu in acordu, cá dlu Popescu urma cu tóta eminentia stilulu italianu anticu, celu admiratu de tóta lumea, si „*L'Observatore*“, care a mai avutu ocaziuni d'a admirá opere d'ale d-lui *Popescu*, se bucura, cá acéstu labóre are se remana in Italia, pentru d'a ilustrá biseric'a din Tivoli.

Noi luandu notitia de aceste reconosciintie facute artei si geniului unui romanu si amicu alu nostru, din anima lu-fericitámu si ne sentim mandri pentru atare triumfu!

In fine totu dupa „*Il Monitore*“ insemnămu, că dlu Popescu aceste dile are să plece din Roma — încoci cătră noi. —

De sub promontoriulu Sirtel, aprile 76.

(Echo la respunsulu ce dede parintele protopresviteru G.V. in nrulu 35 alu Albinei, de estu tempu, la corespundintia din nrulu 22—23 a Albinei din a. c.) Respunsulu parintelui G. V. cu gieu pôte fi privitu de rectificatoriu pentru cele publicate despre dsa in nrulu 22—23 a Albinei din acestu anu. In acea corespundintia se combate „ne alegerea membrilor scaunali in sinodulu protopresviterale“, sêu mai bine dicendu „eschiderea loru din sinodu“; par protopopu inse in respunsulu seu numai atinge asta intrebare si apoi vorbesce despre „ne-participarea membrilor scaunali la siedintiele scaunali, si substituirea acelor a cu alti individi.“ Ast'a n'a avutu locu aci; se pare deci a fi adusa numai pentru intortocarea lucrului.

Ssa ni spune apoi, că preotimea coadunata la alegerea membrilor eclesiastici pentru sinodu a decisu ca sarcinele onorifice besericesci pe viitoriu preutii să le pörta in drépta mesura, adeca: unii să fie in sinodu, altii in comitetu si altii in scaunu. De e asiá: atunci facu destulu de reu, căci preotimii adunate atunci pentru alegerile sinodali nu i-a fost permis a luá dupa placu si alte obiepte sub desbatere si a aduce otariri si in acelea; apoi in urma atari otariri nici nu potu fi validi pentru sinodulu protopopescu. Parintele protopopu e deci de vina, că s'a luat acelu deliberatu intr'o adunare nechiamata pentru acelu scopu, precum apoi porta vina că a lasatu a se pune in aplicare la sinodulu protopopescu.

Nu din interesu personale, ci pentru binele besericeii am combatutu eschiderea membrilor scaunali din sinodulu protopopescu. Si aci sustienu aceea. Nu este permisu ca membrii scaunali să fie eschisi din sinodu, mai alesu că ei au să controledie presidiulu seu pre protopres-tractuale in cele ce se tienu de scaunu, candu reporta acest'a cu finea anului despre cele ce s'au lucratu in scaunu si comitetu; alte motive pentru spriginirea acestui principiu, de se va cere, voiu aduce altadata.

Inca un'a. Statutul organicu in §-lu 43 dice: „Ca sinodulu protopresviterale să pöta aduce otarire valida, se recere ca afara de presiedintele să iée parte la acél'a celu putienu majoritatea membrilor.“ Ei bine; sinodulu nostru este compusu din 36 de membrii (12 din cleru si 24 mireni,) si asiá-dara se recere, ca să fie majoritate de voturi, 19 membrii celu putienu, si nu 17 cu căti ni spune parintele protopopu că a tienu sinodulu de estu tempu. Eca deci inca o necorecitate.

Totu celu din nrulu 22—23

Varietati.

* (Multiamita publica) se aduce tutuvor domniloru, dómneloru si domnisióreleru, precum si intregi junime studiöse din Caransebesiu, cari in diu'a de domineca 18 aprile binevoira a petrece, pan' la *Serveci*, pentru odihna eterna, remasitiile pamentesci ale reposatului neuitatu catechetu si professore de limb'a romana; de asemenea si acelor domni, cari la acésta ocaziune prin cuventari forte escheinti si-manifestara stim'a si reconosciintia cătră umbr'a pré demnului defunctu, cari manifestatiuni dóra voru fi contribuitu si spre consolatiunea pré intristatiloru parinti ai reposatului. — *Unu consangeanu si amicu.*

† (Necrologu.) *Constantinu Dimitrieviciu*, prea multu amatulu si stimatulu preotu romanu gr. or. din *Ghiladu*, comit. Temesiului, vineri in 28 aprile nou reposa si manedia sambata fu intre lacremele numerosei

sale familie si a multimei petrecutu la odihna eterna, in etate de 58 de ani. A fost unu preotu carele si a pusu viet'a pentru turm'a sa cuventatöria, cautandu-si fericirea lumésca intru implinirea cu zelu a chiamării sale, din care cauza in sa tocmai, betii copii, *siesse* la numeru, ale caroru mama inca mai de multu a reposatu, remasera seraci si parasiti, obieptu de commiseratiune publica. Precandu deci dicemu reposatului: „*Sè-i fie tieren'a usiora!*“ totu o data recomandamu indurării pré santitului d. Eppu *Ioane Poposu* pre bietii orfani! — *I. B.*

* (Bibliografia.) A esitu de sub pressa la Gherla in Transilvania: „*Concordantia biblica reale*,“ sêu sentintie, scose din sant'a scriptura si asiediate in ordine alfabetca a materieloru diverse, partea I., 8° mare, 382 pag. — Se pote procurá dela elaboratoriulu *Titu Budu* concip. eppescu, vnot. si ases. consist. in Gherla (Szamos-ujvár) pre langa pretiulu de 1 fl 50 cr, v. a. de unu esemplariu; in curendu inse va să ésa si partea completatoria a opului, cuprindendu vro 24 cole, cari ambe parti se potu penumerá pe langa pretiulu de 3 fl v. a. Dupa aparerea ambelor parti, pretiulu intregi carti se va urca. — Recomandamu atentiunii preotinei romane acésta carte de mare ajutoriu la predicare. —

** (La 15 maiu n. a. c.) tenerimea studiosa dela gimnasiulu din Naseudu va arangia maiulu in padurea „*Dumbrava*.“ — Venitulu curatu va trece in fondulu societätii lit. „*Virtus Romana Rediviva*.“ — Oferte maranimose sunt a se adresá la comitetulu arangiatoriu.

** (Delegatiunile,) prin rescriptu majestatecu sunt convocate pe 15 maiu n. a. c. la Bpesta.

Mai nou.

O depesia ce ni sosí asta sera dela Bucuresci, ni spune, că ministeriulu Florescu si-a datu ieri demissiunea, ér cu componerea noului cabinetu este incredintiatu opusetiunalele *Monolache Costache!*

O alta depesia din *Belgradu*,

totu de astadi, ni spune că si acolo s'a retrasu ministeriulu *Calievici* si că *Stevcea* a si compusu ministeriulu nou, in care la esterne si ca presiedinte substitutu a intratu si *Ristici!*

In urma dela *Constantinople* ni veni scirea, că Sultanulu a demisiunatu pe ministrulu de resbelu *Dervis-pasi'a* si in locu-i a denumitu pe *Abdul Kerim-pasi'a!*

Publicatiuni tacsabili.

CONCURSE:

Comitetulu parochiale gr. or. din comun'a *Lapusnicu*, protopresbiteratulu *Lipovei*, in contielegere cu dlu protopopu *Ioane Tieranu* anuncia deschiderea de concursu pentru parochia vacante acolo, cu terminu pon' la 25 maiu a. c. ér alegerea pre 30 maiu.

Emolumentele sunt: I sesiune de 32 jugere de pamentu, 27 jugere aratoriu, ér 5 fenatie; i intravilanu de 800 stangeni □; de la 87 case câte o mesura de cucurudiu si stolele. Se recere de la concurintii pre langa atestatele prescise, si infacisirea in vro domineea in s. biserica, pentru de a-si aretá desteritatea in cantari. —

1—3

Ne-aretandu-se la rondulu seu nici unu competente, prin acésta se escrie de nouu Concursu pentru vacantea parochia din *Grebenatiu*, in fostulu confiniu militare, protterulu *Versietului*, cu terminu pana in 2 maiu st. v. a. c.

Emolumentele sunt: una sesiune parochiale de 32 jugere, stol'a si birulu indatinatu dela 160 de case.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sunt avisati, a-si trãmite recursele pana la terminulu mai susu espusu, instruite cu tote documintele prescise de statulu org. On. Domnu protopopu *Ioane Popoviciu* in *Mercina*, per *Varadia*.

Grebenatiu, in 25 martiu, v. 1876.

Comitetulu parochiale.

In contielegere cu dlu protopresbiteru tractuale.

3—3

Loculu de cura

pe

INSULA MARGARETEI,

in nemedilocita apropiare de capital'a *Budapesta*.

Temperatur'a fantaneloru artesice de 35° R. — Cade de porcelanu si de marmure, precum si sepäte in pëtra, si cu aparate de dusie, — partie de parcu maretie, — 300 de odai pövedite cu totu confortulu, — salonu de conversatiune, — gazete din tiera si strainetate, — musicá pre fie-care di.

Morburile intru cari ap'a Insulei *Margaretei* s'a folositu cu succesu favorabilu sunt:

Podagra, — reumele la inchiaiaturi, de musculi si de nervi, — inflamările chronice de inchiaiaturi si de pele, — contractiunile si intiepenirile dupa podagra, vatemari esterne si tifus; bólele chronice de pele; — dorerile ce provinu de la vatemari din afora seu de versatu; — plagele dorerose; — pëtr'a din besica; — impedecările in menstruatiune, etc. etc.

S'au folositu cu bunu succesu termele in intru, la morbulu catarului chronicu de stomacu, si de pantece. — Pe insula se afla spiceria. *Dr. Verzar* este mediculu ord.

Se concede scadiementu in pretiu — la abonamentu seu cumperare impreuna de bifete pentru bai si pentru vaporu.

Locuitoriloru pe insula li se facu favoruri atatu la bai, catu si la vaporu. Comunicatiune cu capital'a in fie-care ore cu vaporulu.

2—6

Sesonulu de vera se ncepe la 15 maiu.

Comande pentru locuintie primesce

INSPECTORATULU

de pe *Insul'a Margarete*, p. ult. *Buda-Vechia*.